

ת"פ 47059/10/17 - מדינת ישראל נגד שחר ישראלי

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"פ 47059-10-17 מדינת ישראל נ' ישראלי

בפני כבוד השופט מרדכי לוי

המאשימה

מדינת ישראל

באמצעות המחלקה לחקירות שוטרים

על ידי עו"ד הילה אדלמן

נגד

הנאשם

שחר ישראלי

על ידי עו"ד בני כץ

גזר - דין

פתח דבר

1. הנאשם הורשע, על פי הודאתו בעובדות כתב האישום המתוקן, במסגרת הסדר טיעון, בעבירה של **מרמה והפרת אמונים**, לפי סעיף 284 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "**חוק העונשין**" או "**החוק**").
2. הודאת הנאשם ניתנה, כאמור, בעקבות הסדר טיעון, אשר התייחס בעיקר לתיקון כתב האישום המקורי. כמו כן, הוסכם כי הנאשם יופנה לשירות המבחן לקבלת תסקיר בעניינו. עם זאת, הסדר הטיעון לא התייחס לעניין העונש.
3. בטרם תפורטנה עובדות כתב האישום המתוקן, יצוין כי נאשם נוסף בפרשה דנן, מצליח קזיס (להלן: "**קזיס**"), הורשע בבית משפט השלום בתל אביב, על פי הודאתו, במסגרת הסדר טיעון "סגור", בעבירה של מרמה והפרת אמונים, והושתו עליו, ביום 20.12.17, בין היתר, ארבעה חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות (תע/1).

עובדות כתב האישום המתוקן

4. בתקופה הרלוונטית לכתב האישום שירת הנאשם במשטרת ישראל, ושימש כקצין אגף התנועה במרחב ירקון, בדרגת **סגן ניצב (סנ"צ)**.

קזיס שימש בתקופה הרלוונטית, וכן בתקופה שקדמה לתקופה זו וגם לאחריה, כראש חטיבת התנועה בחברת "דן תחבורה ציבורית" (להלן: "**חברת דן**" או "**דן**").

כפי שיפורט להלן, קזיס היה אחראי, בין היתר, על נהגי דן אשר התנדבו במשטרת התנועה במחוז ת"א ועל הקשר בין חברת דן למשטרת ישראל, זאת **עובר לכניסתו של הנאשם לתפקידו וגם לאחר מכן**.

בתקופה הרלוונטית לכתב האישום הנאשם החל את תפקידו כקצין אגף התנועה במרחב ירקון כאמור, וכחלק מתפקידו היה אחראי על חלק מהמתנדבים, עובדי חברת דן, אשר התנדבו במרחב ירקון עוד קודם לכניסתו של הנאשם לתפקיד כפי שיפורט להלן. על רקע זאת נוצרו בין הנאשם לקזיס קשרי עבודה. **הנאשם ידע** כי חלק

עמוד 1

מהמתנדבים מבצעים התנדבות מדי יום ביומו כאשר משכורתם משולמת על ידי חברת דן, וכך הם **מצויים במצב של ניגוד עניינים** בין החובות החלות עליהם כמתנדבים באגף התנועה במשטרת ישראל לבין זיקתם לחברת דן, בה הם מועסקים ואשר משלמת את משכורתם.

עוד **היה על הנאשם לדעת כי יתכן** והמתנדבים פועלים בניגוד לאינטרס הממלכתי עליו הם מופקדים כמתנדבי אגף התנועה, לרבות האינטרס החשוב במיגור תופעת העבריינות בכבישים בכלל - ומצד נהגים מקצועיים כנהגי אוטובוס ומשאיות בפרט, וזאת כחלק מהמלחמה הבלתי מתפשרת בנגע תאונות הדרכים בכבישי הארץ, כאשר **יתכן** והם מעדיפים את האינטרס של חברת דן, המשלמת את שכרם, הכל כפי שיפורט להלן.

לפני כעשר שנים לערך, **ללא ידיעתו** של הנאשם ועוד **טרם** כניסתו של הנאשם לתפקידו כקצין אגף התנועה במרחב ירקון כאמור, פנה קזיס אל כעשרה עובדי חברת דן (להלן: "**עובדי חברת דן**" או "**המתנדבים**"), הכפופים לו, והציע להם לעבור קורס הכשרה כמתנדבי תנועה במשטרה. קזיס עשה כן, בין היתר, לטובת קידום האינטרסים של חברת דן בכלל ושל חטיבת התנועה שעליה הוא אמון בפרט, לרבות תחום רישום דו"חות תעבורה לנהגים שביצעו עבירות תנועה, פינוי צירי תנועה בשעות עומס וכיו"ב.

עובדי חברת דן נעתרו להצעת קזיס ולאחר קורס שנמשך כשלושה חודשים, הוסמכו כמתנדבי תנועה במשטרת ישראל. עם סיום ההכשרה עבדו עובדי חברת דן משך שנים רבות, ועוד **טרם כניסתו של הנאשם לתפקידו** כקצין אגף תנועה במרחב ירקון כאמור, כמתנדבי אגף התנועה במרחבים השונים באגף התנועה במחוז ת"א, על בסיס יומיומי, תוך שהם מקבלים את משכורתם החודשית מחברת דן, זאת על אף שקזיס חתם עוד ביום 24.12.13 על מסמך שלפיו עבודת המתנדבים במרחב ירקון בחברת דן מתבצעת מחוץ לשעות הפעילות כמפקחי תנועה ב"דן", והם אינם מקבלים שכר מ"דן" בגין התנדבותם במשטרת ישראל ואין קשר בין פעילותם במשטרה לבין היותם עובדי "דן".

משך כל התקופה הרלוונטית, על פי הנחיית קזיס, במסגרת התנדבותם באגף התנועה, נהגו ה"מתנדבים" לדווח לו ולחברת דן על אודות מידע שהגיע אליהם במסגרת תפקידם כמתנדבים במשטרה, בנוגע לחסימות כבישים, ביצוע מתוכנן של עבודות בכביש וביצוע עבירות תנועה מצד נהגי דן; זאת, **ללא ידיעתו של הנאשם, על אף שהיה עליו לדעת**.

בנוסף, בתקופה הרלוונטית, במסגרת התנדבותם, במהלך משמרת, כאשר היו המתנדבים מבחינים בנהג אוטובוס של חברת דן מבצע עבירות תנועה, בחלק מהמקרים, תחת לעכבו ולרשום לחובתו דו"ח תנועה, כמתחייב, הם נהגו להסתפק ברישום מספר לוחית הזיהוי של האוטובוס שאותו נהג ולעתים ברישום פרטי הנהג, ולהעבירם לאחראי על הבטיחות בחברת דן, על מנת שישקלו בחברה "טיפול פנימי" באירוע - בתוך החברה פנימה - על ידי "משפט חברים", וזאת **ללא ידיעת הנאשם, על אף שהיה עליו לדעת**.

בנוסף, במקרים רבים לאורך התקופה הרלוונטית, נהגו חלק משוטרי התנועה במחוז ת"א, להודיע טלפונית למתנדבים שחלקם הוגדרו כ"אנשי הקשר" לחברת דן - כל אימת שנהג של חברת דן נצפה על ידם מבצע עבירת תנועה, בין אם עיכבו אותו ובין אם לאו. בחלק מהמקרים הסתפקו השוטרים בהעברת פרטי האוטובוס של דן לידי המתנדבים, תוך שהם מתעלמים מעבירת התנועה שבוצעה על ידי הנהג ובחלק מהמקרים שבהם הנהג עוכב, ביקשו המתנדבים מעמיתיהם השוטרים לשקול לוותר לנהג האוטובוס של דן על רישום הדו"ח; זאת, **ללא ידיעת הנאשם, על אף שהיה עליו לדעת**.

שרותי הסעה פרטית למשטרת ישראל במחירים מוזלים

5. בנוסף, משך שנים רבות, עוד **טרם כניסתו של הנאשם לתפקידו** כקצין אגף תנועה במרחב ירקון, כבדרך שגרה, בעשרות הזדמנויות שונות ובמועדים שונים, במשך למעלה מעשור, עד לחודש אוגוסט 2013, נהגה חברת דן, באישורו של קזיס, לספק לשוטרי משטרת ישראל בתחנות ובמרחבים ברחבי הארץ, באמצעות נהגי חברת דן ואוטובוסי החברה, שרותי הסעה פרטיים - שהוזמנו על ידי השוטרים עצמם, שלא באמצעות מרכז ההזמנות המשטרתי - למקומות שונים ברחבי הארץ, מדין ועד אילת, לעתים למשך מספר ימים ברצף, לצורך פעילות רווחה ונופש ליחידות המשטרה (להלן: **"שרותי ההסעה הפרטית"**). במספר הזדמנויות הוזמנו שרותי ההסעה הפרטית **על ידי הנאשם, או מי מטעמו**, תוך פניה אל קזיס או אל אילן אהרון, לאחר שסך התשלום בגין הנסיעה הפרטית סוכם בין הנאשם לקזיס, וזאת בהתאם למחירים שקיבלו התחנות והמרחבים במשטרת ישראל, כאמור.

בגין שרותי ההסעות הפרטיות שסופקו באישורו של קזיס, כאמור, חויבו השוטרים במחירים מוזלים מאד, שהשתוו ל"מחיר עלות" ולעתים אף למטה מכך.

העסקת רעייתו של הנאשם בחברת דן

6. בתאריך שאינו ידוע במדויק, עובר לחודש אוקטובר 2012, במסגרת הקשר ביניהם, כמפורט לעיל, **פנה הנאשם לקזיס וביקש ממנו שיעסיק את אשתו**, הגב' רחלי ישראלי (להלן גם: **"הגב' ישראלי"** או **"רחל"**), בחברת דן, וזאת נוכח מקום מגוריה הקרוב.

בהמשך, התקשר קזיס לעמוס גלרט, מנכ"ל דן צפון (להלן: **"עמוס"**), וביקש ממנו לראיין את הגב' ישראלי לעבודה בחברה. עמוס נעתר לבקשה וזימן, בין היתר, את הגב' ישראלי לראיין והחליט לקבלה לתפקיד בחברת דן צפון.

כעבור זמן, חפץ עמוס לפטר את הגב' ישראלי והודיע לה על כך. בתגובה, **פנה הנאשם לקזיס וביקש ממנו לברר מה קורה עם המשך העסקתה**.

קזיס פנה לגורמי הנהלה בחברה וביקשם לפעול שלא לפטר את הגב' ישראלי; ואכן, כך לבסוף היה.

תסקיר שירות המבחן

7. על-פי תסקיר שירות המבחן מיום 29.8.18, הנאשם הנו בן 45, נשוי ואב לשלושה ילדים בגילאי 10-16. לדבריו, בעקבות ההליך הפלילי הוא נמצא מזה כתשעה חודשים בחופשה בתשלום.

הנאשם סיים 12 שנות לימוד עם בגרות חלקית. בשנת 1992 התגייס הנאשם למג"ב ובמהלך שירותו הסדיר הוא השלים קורס קצינים ושירת בקבע עד שנת 2000, אז עבר הנאשם לעבוד במשטרה. במהלך שירותו במשטרה שירת הנאשם בתפקידי שטח ופיקוד. כמו כן, הוא השלים במהלך שירותו תואר ראשון במדעי החברה והרוח ותואר שני במדעי הרוח וביטחון לאומי.

מחוות דעת ומהמלצות שנמסרו לשירות המבחן עולה, בין היתר, כי הנאשם הוערך כקצין וכמפקד מצטיין, מוביל יוזם ואחראי, בעל מוסר עבודה גבוה.

שירות המבחן ציין כי הנאשם נעדר הרשעות קודמות.

שירות המבחן התרשם כי **הנאשם נוטל אחריות על מעשיו, וחווה תחושת בושה לנוכח התנהגותו והשלכותיה**, הנוגדת את הערכים שעליהם חונך ושעל פיהם הוא מחנך את ילדיו. לדברי הנאשם, כיום הוא מבין שכמפקד וכעובד ציבור, אסור היה לו לנהוג באופן המתואר בכתב האישום המתוקן, וכיום הוא מבין את חומרת מעשיו.

עוד התרשם שירות המבחן כי הנאשם הינו בעל יכולות קוגניטיביות גבוהות, אשר גדל במציאות חיים מורכבת, לנוכח גירושי הוריו בהיותו צעיר וניתוק היחסים עם אביו. חרף החסכים הרגשיים שצבר הנאשם, הוא גילה כוחות ויכולות בכך שסיים את לימודיו ואת שירותו הצבאי כמפקד ואף השתלב במשטרה בתפקידים מובילים. הנאשם עסוק כיום במאבק על שמו הטוב, על כבודו ועל התפתחותו המקצועית והאישית. להערכת שירות המבחן, ניתן לשלול מאפיינים עבריינים באישיותו של הנאשם, ובעקבות ההליך המשפטי והשלכותיו על חייו ועל חיי משפחתו - הנאשם מבין את חומרת מעשיו.

לנוכח האמור, שירות המבחן העריך כי **רמת הסיכון להישנות התנהגות דומה מצד הנאשם בעתיד הינה נמוכה**.

שירות המבחן הדגיש כי הנאשם הביע את דאגתו מפני הרשעה, אשר תפגע ביכולתו להתפתח מבחינה מקצועית ותטיל עליו סטיגמה עבריינית. לטענת הנאשם, הוא ניגש למכרז בחברת נת"ע ותנאי להגשת המכרז הוא היעדר עבר פלילי.

ביחס לשאלת ביטול ההרשעה, שירות המבחן ציין כי: "התלבטנו רבות. מחד, חומרת העבירה אשר בוצעה בהיותו בתפקיד בכיר במשטרה. מאידך, הערכתנו כי מדובר באדם חיובי ביסודו, אשר במשך שנים פעל במסגרת הציבורית והביטחונית, בלא מעורבות פלילית נוספת ואשר כישלוננו ההתנהגותי חריג לדפוסי התנהגותו בדרך כלל. לאור כל זאת, ולאור אופי העבירה, אנו **משאירים את עניין ביטול ההרשעה לשיקול דעת בית המשפט**" (ההדגשה אשר בציטוט הוספה ואינה במקור).

שירות המבחן לא התרשם מנזקקות של הנאשם להליך טיפולי.

לנוכח עברו הנקי של הנאשם, נטילת האחריות על כישלוננו ההתנהגותי והלקח שלמד הנאשם, **המליץ שירות המבחן על הטלת צו של"צ** בהיקף של 220 שעות.

חוות דעת הממונה על עבודות שירות

8. חוות הדעת של הממונה על עבודות שירות - שניתנה ביום 15.11.18 - הייתה **חיובית**.

ראיות הצדדים לעונש

9. מטעם התביעה הוגשה אסופת מסמכים הקשורים להליך המשפטי שהתנהל, כאמור, נגד קזיס - אשר כללה כתב אישום, הסכם להסדר טיעון, הכרעת דין וגזר דין בעניינו (תע/1); ואילו מטעם ההגנה הוגשו 13 תעודות הוקרה שניתנו לנאשם (נע/1-13).

כמו כן, מטעם ההגנה העידה רעייתו של הנאשם, גב' ישראלי, שהדגישה, בין היתר, את שירותו המשמעותי של הנאשם במשך 25 שנה במשטרת ישראל, ואת המחיר ששילמה המשפחה בגין מסירותו של הנאשם לעבודתו.

רעייתו של הנאשם הוסיפה בעדותה כי פנייתו של הנאשם לקזיס בנוגע להעסקתה בחברת דן נעשתה ביוזמתה ולבקשתה. כמו כן, היא תיארה את ההשלכות הקשות והדרמטיות של ההליך המשפטי על חייו של הנאשם ועל חייהם של בני המשפחה, לרבות הילדים: "מרגע זה [מעצרו של הנאשם - מ.ל.] העולם התהפך. 25 שנה של שרות הלכו לטמיון. הבית נהרס. אני מקבלת בעל בדיכאון, בעל שלא יוצא מהבית, חווה השפלה... בשלוש השנים האחרונות האלה זה לקבל בעל הרוס וחלש. 3 ילדים שאסור להשאיר אותם לבד, כי יודעים שאסור להשאיר את אבא לבד, שלא יתכנס בעצמו. ילדים שלא רוצים ללכת לבית ספר... זה חיים לא חיים. המצב הכלכלי בבית עם חשבונות מוגבלים, עזרה מחברים, ממשפחה... וזה פסיכולוגים ופסיכיאטרים וטיפול משפחתי".

עיקרי טיעוני המאשימה

10. ב"כ המאשימה עמדה על השיקולים התומכים לדעתה בהותרת הרשעתו של הנאשם על כנה ובהטלת עונש של 6 חודשי מאסר בפועל שיכול וירוצו בעבודות שירות, כעתירת המאשימה.

ביחס **לשאלת ביטול ההרשעה**, הדגישה ב"כ המאשימה כי הרשעה היא דרך המלך וכי במקרה דנן נסיבות ביצוע העבירה אינן מאפשרות ביטול ההרשעה. ב"כ המאשימה הטעימה כי מעשי העבירה בוצעו על ידי הנאשם בעת שכיהן כקצין בכיר במשטרה, ומעשיו פגעו פגיעה משמעותית בתפקודה של המשטרה, בתדמית המשטרה ובאמון הציבור בה.

ב"כ המאשימה ציינה כי שירות המבחן נמנע מהמלצה על ביטול ההרשעה.

עוד צוין כי בעניינו של הנאשם לא הוכח נזק קונקרטי שצפוי להיגרם לנאשם אם ההרשעה תיוותר על כנה. לעמדת המאשימה, אין ידיעה באשר לוודאות הרחקתו של הנאשם מהמשטרה; והתוצאה הפוטנציאלית של פיטורים מהמשטרה, או של קושי להתקבל למקומות עבודה המבקשים להעסיק עובדים נעדרי עבר פלילי, אינה מצדיקה ביטול ההרשעה. בהקשר זה הפנתה ב"כ המאשימה לבג"ץ 8225/07 **סדיק נ' מפכ"ל המשטרה - רב ניצב דודי כהן** (6.7.2009).

ב"כ המאשימה הוסיפה כי הרשעה מביאה לידי ביטוי את ערך השוויון, ומדגימה "שאין דמו של שוטר סמוק יותר מאשר דמו של אזרח". במקרה דנן, האזרח שביצע את מעשי העבירה בצוותא עם הנאשם - קזיס - הורשע אף הוא, כמצוין לעיל.

לנוכח האמור ביקשה ב"כ המאשימה מבית המשפט **להותיר את הרשעתו של הנאשם על כנה**.

באשר **למתחם העונש ההולם**, ב"כ המאשימה הדגישה כי בביצוע העבירה של הפרת אמונים פגע הנאשם **פגיעה משמעותית במספר ערכים מוגנים**: אמון הציבור בעובדי הציבור; טוהר המידות של עובדי הציבור; והבטחת פעילותו התקינה של המנהל הציבורי.

ב"כ המאשימה הטעימה כי הנאשם הוא קצין משטרה, בתפקיד בכיר יחסית, אשר התעלם מכך שעובדים תחתיו מצויים במצב של ניגוד עניינים ומבצעים עבירות. כמו כן, מערכת היחסים עם קזיס שבמסגרתה היו "העלמות עין הדדיות", הביאה לבסוף גם להזדקקות אישית של הנאשם לקזיס, לצרכיו הפרטיים של הנאשם.

ב"כ המאשימה הפנתה לפסיקה אשר עיקריה יובאו להלן.

לטענת ב"כ המאשימה, מתחם העונש ההולם בנסיבות המקרה דנן נע בין מספר חודשי מאסר, שיכול וירוצו בעבודות שירות, לבין 15 חודשי מאסר בפועל.

באשר לעונש שיש להשית על הנאשם, ב"כ המאשימה ציינה את נסיבותיו האישיות של הנאשם, כפי שבאו לידי ביטוי בתסקיר שירות המבחן ובדבריה של רעיית הנאשם בפני בית המשפט. ב"כ המאשימה זקפה לזכותו של הנאשם את הודאתו בעובדות כתב האישום המתוקן, תוך חיסכון בזמן שיפוטי, את עברו הנקי ואת תרומתו במסגרת שירותו הממושך במשטרה.

לפיכך עתרה ב"כ המאשימה להשית על הנאשם **עונש של 6 חודשי מאסר שירוצו בעבודות שירות**, לצד מאסר מותנה וקנס.

עיקרי טיעוני ההגנה

11. **מנגד, ב"כ הנאשם** עמד על השיקולים התומכים בביטול הרשעתו של הנאשם ובהקלה בעונשו.

ב"כ הנאשם הדגיש בטיעונו כי במסגרת הסדר הטיעון, תוקן כתב האישום באופן משמעותי, בשני מישורים מרכזיים: האחד, בכתב האישום המתוקן מיוחסת לנאשם עבירה של הפרת אמונים בלבד; והשני, בכתב האישום המתוקן יש התייחסות להיעדר הידיעה של הנאשם באשר למעשים שביצעו אחרים, לרבות מתנדבי דן, במסגרת התנדבותם במשטרה.

הסניגור טען שאלמלא האירוע שבו התקשר הנאשם לקזיס בעניין העסקתה של רעייתו בחברת דן, "ככל הנראה אנחנו לא היינו כאן", כלשונו. הסניגור הוסיף כי מלבד אירוע זה, יתר מעשיו של הנאשם, הקשורים ביחסים שבין חברת דן ומתנדביה לבין משטרת ישראל, בוצעו גם על ידי קודמיו בתפקיד והחלו זמן רב לפני שהנאשם נכנס לתפקידו. קודמיו של הנאשם לא מצויים בהליך משפטי או משמעתי וב"כ הנאשם טען שקיימת בעניינו אכיפה בררנית.

הסניגור הדגיש כי מצבו של הנאשם בכי רע, כי קשה לו עם עובדת היותו נאשם בהליך פלילי, וכי ההליך דנן הוא אירוע קשה שפגע בו באופן גופני, נפשי וכלכלי וכן פגע בילדיו, באשתו ובפרנסת המשפחה.

ב"כ הנאשם הוסיף וטען כי הנאשם הנו כעת בבחינת "שבוי": מחד גיסא, הוא אינו יכול להמשיך לעבוד כשוטר והוא מקבל בתקופת השעייתו מהמשטרה רק מחצית משכר היסוד - שאינו כולל תוספות, שעות נוספות ועבודות בשכר; ומאידך גיסא, הנאשם אינו יכול לעבוד בעבודה אחרת, בשל היותו שוטר.

ב"כ הנאשם תיאר את שירותו המשמעותי של הנאשם במשטרה וכן את הקשיים הנפשיים והכלכליים שעמם נאלצים הנאשם ובני משפחתו להתמודד, בעקבות ההליך המשפטי. כמו כן, הפנה הסניגור לתסקיר שירות המבחן הקובע רמת סיכון נמוכה להישנות העבירה.

ב"כ הנאשם ציין שההשוואה לקזיס אינה נכונה הן משום שהמסה הקריטית של כתב האישום קשורה בקזיס ולא

בנאשם, הן משום שקזיס הגיע להסדר טיעון "סגור" והסכים לעונש שהושת עליו והן משום שלקזיס לא נגרם כל נזק כלכלי כיוון שהוא אף קודם בתפקיד בחברת דן.

לנוכח האמור, לנוכח תרומתו של הנאשם למשטרה ולחברה, ולנוכח העובדה שמעשיו של הנאשם מצויים ברף הנמוך - **ביקש ב"כ הנאשם לבטל את הרשעתו של הנאשם.**

לעניין זה הגיש ב"כ הנאשם לבית המשפט פסיקה שתפורט להלן.

לחלופין עתר הסניגור להשית על הנאשם עונש קל המתחשב בנסיבות הקשות שתוארו.

הנאשם התקשה לדבר בפני בית המשפט וקיבל את הצעת בית המשפט להעלות את דבריו על הכתב; וכך כתב הנאשם: **"מבין את האחריות שלי כק. משטרה. משלם מחיר כבד באופן אישי ומשפחתי זו תקופה ארוכה. מבקש מבית המשפט לתת לי את האפשרות להמשיך את חיי בצל המצב הקיים כדי לשקם ולנסות להתחיל מסלול אחר בחיי" (נע/14).**

דין והכרעה

שאלת ביטול ההרשעה

כללי

12. **אמנם, כידוע, ככלל, בית המשפט אשר קבע כי נאשם ביצע עבירה המיוחסת לו בכתב האישום, ירשיעו בדין, כעולה מסעיף 182 לחוק סדר הדין הפלילי, התשמ"ב-1982 (להלן: "חסד"פ"), שלפיו בתום בירור האשמה על בית המשפט לזכות את הנאשם או להרשיעו.**

עם זאת, לכלל זה נקבע חריג, אשר בא לידי ביטוי בעיקר בסעיף 71א(ב) לחוק העונשין, שלפיו גם כאשר מצא בית המשפט שנאשם ביצע עבירה, הוא רשאי להימנע מהרשעתו ולתת בעניינו צו שירות לתועלת הציבור, נוסף על מבחן או בלעדיו. כמו כן, ראו סעיף 1(2) לפקודת המבחן [נוסח חדש], תשכ"ט-1969, שלפיו בית המשפט מוסמך ליתן צו מבחן ללא הרשעה.

לענייננו רלוונטי בעיקר **החריג לכלל, הקבוע בסעיף 192א לחסד"פ, שלפיו בית משפט שהרשיע נאשם רשאי לבטל את ההרשעה במסגרת גזר הדין ולהטיל עליו צו מבחן או צו שירות לתועלת הציבור ללא הרשעה.**

במסגרת ההחלטה האם להחיל את הכלל של חובת הרשעה או שמא את החריג בדבר הימנעות מהרשעה או בדבר ביטולה, נדרש **איזון שיקולים**, המעמיד את האינטרס הציבורי אל מול נסיבותיו האינדיבידואליות של הנאשם; וככלל, **אין להרשיע נאשם אשר המיוחס לו הוכח כדין - רק בנסיבות יוצאות דופן, שבהן אין יחס סביר בין הנזק הצפוי מן ההרשעה בדין לבין חומרתה של העבירה** [ראו, למשל: ע"פ 2083/96 כתב נ' מדינת ישראל, פ"ד נב(3) 337 (1997) (להלן: "הלכת כתב"); ע"פ 2669/00 מדינת ישראל נ' פלוני, פ"ד נד(3) 685, 689-690 (2000) (להלן: "עניין פלוני") וכן הפסיקה דלהלן].

בהלכת כתב שרטט בית המשפט העליון קווים מנחים, מבלי שאלו יהוו רשימה סגורה וממצה, שצריכים להדריך את

בית המשפט בהפעילו את שיקול דעתו לענין ביטול הרשעה או הימנעות ממנה. נקבע כי **הימנעות מהרשעה אפשרית בהצטרם של שני גורמים: ראשית**, על ההרשעה לפגוע פגיעה חמורה בשיקום הנאשם; **ושנית**, סוג העבירה מאפשר לוותר בנסיבות המקרה המסוים על ההרשעה מבלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי הענישה האחרים.

אשר ל**שיקולי השיקום** הוספו ופורטו **שיקולי של שירות המבחן** בהמליצו על שירות לתועלת הציבור ללא הרשעה, ועיקרם הוא כדלקמן: (א) האם מדובר בעבירה ראשונה או יחידה של הנאשם?; (ב) חומרת העבירה והנסיבות שבהן בוצעה; (ג) מעמדו ותפקידו של הנאשם והקשר בין העבירה למעמד ולתפקיד; (ד) מידת הפגיעה של העבירה באחרים; (ה) הסבירות שהנאשם יעבור עבירות נוספות; (ו) האם ביצוע העבירה על ידי הנאשם משקף דפוס של התנהגות כרונית, או המדובר בהתנהגות מקרית?; (ז) יחסו של הנאשם לעבירה: האם הוא נוטל אחריות לביצועה? האם הוא מתחרט עליה?; (ח) משמעות ההרשעה על הדימוי העצמי של הנאשם; (ט) השפעת ההרשעה על תחומי פעילותו של הנאשם.

במאזן השיקולים האמור **גובר בדרך כלל השיקול הציבורי, ורק נסיבות מיוחדות, חריגות ויוצאות דופן יצדיקו סטייה מחובת מיצוי הדין בדרך הרשעת העבריין**; זאת, לרוב, כאשר עלול להיווצר יחס בלתי סביר בין הנזק הצפוי לנאשם מהרשעה בדין לבין חומרתה של העבירה [ראו והשוו: **עניין פלוני**; ע"פ 5102/03 **מדינת ישראל נ' קליין**, בפסקאות 76-77 לפסק-דין של כב' השופטת א' פרוקצ'יה (4.9.2007); רע"פ 3515/12 **מדינת ישראל נ' שבתאי**, בפסקאות 17-18 לפסק-דין של כב' השופט ע' פוגלמן (10.9.2013); רע"פ 7109/14 **סייג נ' מדינת ישראל**, בפסקה 8 (20.11.2014); ע"פ 3255/14 **ביטון נ' מדינת ישראל**, בפסקה 8 (16.3.2015); ע"פ 8215/16 **יצחק נ' מדינת ישראל** (29.3.2017); ע"פ 3554/16 **יעקובוביץ נ' מדינת ישראל** (11.6.2017); רע"פ 6403/18 **הרוש נ' מדינת ישראל**, בפסקה 9 וההפניות דשם (28.11.2018)].

כמו כן, כפי שהובהר בפסיקה, החלופה של **ביטול הרשעה** במסגרת גזר-הדין, תופעל על ידי בית המשפט **במשורה** [ע"פ 5446/15 **חנימוב נ' מדינת ישראל**, בפסקה 16 לפסק-דין של כב' השופט ס' ג'ובראן (3.3.2016)].

מן הכלל אל הפרט

13. בהיבט של **האינטרס הציבורי**, אין להקל ראש בחומרת מעשיו של הנאשם.

הנאשם, **קצין משטרה בדרגה בכירה למדי, דרגת סנ"צ**, שכיהן כקצין אגף תנועה במרחב ירקון, ידע על הימצאותם של המתנדבים בניגוד עניינים, בין האינטרס של חברת דן, המשלמת את משכורתם, לבין האינטרס הציבורי שעליו הם אמונים במסגרת התנדבותם במשטרת ישראל. כפי שיפורט להלן בפסקה 21, הנאשם **לא ידע אך היה עליו לדעת** על מעשיהם של המתנדבים וחלק משוטרי אגף התנועה, אשר העדיפו את האינטרס של חברת דן, ובין היתר, הקלו עם נהגי דן שנתפסו עוברים עבירות תנועה.

חמור מכך, הנאשם ניצל את מערכת היחסים שלו עם קזיס על מנת לבקש **טובה אישית**, דהיינו **כי חברת דן תעסיק את רעייתו**. בהמשך פנה הנאשם לקזיס בשנית על מנת לברר את עניין המשך העסקתה ובעקבות כך בוטלה הכוונה לפטרה.

באשר לנסיבות האישיות ולשיקולי השיקום, הרשעת הנאשם משליכה על מישורים שונים בחייו של הנאשם ושל בני משפחתו. כך, למשל, הנאשם הביע בפני שירות המבחן חשש מפני פגיעה ביכולתו להתפתח במישור המקצועי ולעבוד בעבודות בתחום הביטחון וציין כי הוא ניגש למכרז בחברת נת"ע כשתנאי למכרז הוא היעדר עבר פלילי.

14. ב"כ הנאשם הפנה בעיקר לפסקי הדין הבאים, שבהם נמנעו בתי המשפט מלהרשיע את הנאשמים, או ביטלו הרשעה - בעבירה של מרמה והפרת אמונים.

ת"פ (מחוזי מרכז) 27441-07-16 **מדינת ישראל נ' ורניצקי** (11.9.2017), שבו ביטל בית המשפט, במסגרת גזר הדין, את הרשעת הנאשם בעבירה של הפרת אמונים. באותו מקרה, בהיות הנאשם חוקר במשטרה, נרקמו יחסי חברות בין הנאשם לבין ג'קי, עד שאובטח בעבר על ידי המשטרה ושנחשד בעבר במספר עבירות פליליות. הנאשם הורשע בכך שבשני מקרים הבטיח לג'קי לסייע לו לבצע פעולות הקשורות בתפקידו - אף שלא קיים את הבטחותיו בסופו של יום. כמו כן, הנאשם נטל הלוואה מג'קי והשיב את הכספים רק כעבור זמן מה. בית המשפט ציין, בין היתר, את השיהוי המשמעותי בהגשת כתב האישום וכן את חוסר התחכום במעשיו של הנאשם, המצביע על כך שהפעיל שיקול דעת מוטעה על רקע החברות המיוחדת בינו לבין ג'קי, מבלי שהבין בזמן אמת את הפסול שבמעשיו.

ע"פ 3554/16 **יעקובוביץ נ' מדינת ישראל** (11.6.2017), שבו בוטלה הרשעת המערער, שהחזיק בתעודת מעקל ועבד עבור חברה שעסקה בביצועם של צווי עיקול, אשר ביצע פעולות מטעם החברה בניגוד לנהלים המחייבים לגבי עיקול. בית המשפט העליון ציין, בין היתר, את חלקו הקטן של המערער בפרשה - שכללה 10 נאשמים - ואת המלצת שירות המבחן לבטל את ההרשעה ובעיקר את הדרך השיקומית שעשה המערער בהצלחה בתקופה שבין מועד מתן גזר הדין לבין מועד הדיון בערעור.

ע"פ (מחוזי ב"ש) 46442-01-11 **שונק נ' מדינת ישראל** (29.6.2011), שבו בוטלה הרשעת המערער, שמסר לתושבת העיר, בעת ששימש כרכז מודיעין בתחנת משטרה, מידע כללי בנוגע לפשיטות של המשטרה, על רקע כוונתה של התושבת לפתוח עסק למשחקים אסורים. מאז המקרה הושעה המערער מהמשטרה; במשך כ-7 שנים הוא שימש כמנהל סניף של חברת אבטחה, לשביעות רצונם המלאה של מעסיקיו, והובא לידיעת בית המשפט שככל הנראה, אם תיוותר ההרשעה על כנה, המערער לא יוכל להמשיך בעבודתו.

15. **אולם, מניתוח הפסיקה שאליה הפנה הסניגור** עולה כי באותם מקרים היו נסיבות ביצוע העבירה קלות יותר מנסיבות המקרה דנן; זאת, שכן שם, הנאשמים היו עובדי ציבור זוטרים, ביחס לנאשם דנן, ובחלק מהמקרים נשקלו שיקולים מיוחדים, שאינם קיימים במקרה דנא, כגון הליך שיקומי, שיהוי בהגשת כתב האישום או סכנת פיטורים קונקרטיים ומוחשית.

16. לאחר ששקלתי את האינטרס הציבורי אל מול נסיבותיו של הנאשם, הגעתי לכלל מסקנה כי **המקרה דנן אינו נכנס בגדר אותם מקרים יוצאי דופן המצדיקים באופן חריג ביטול הרשעה**. החשש של הפגיעה בנאשם כתוצאה מההרשעה עומד ביחס סביר לחשיבות ההרשעה לאינטרס הציבורי.

לנוכח כל האמור, תיוותר הרשעתו של הנאשם על כנה.

מידת העונש

כללי

17. בהתאם לסעיף 40 לחוק העונשין, **העיקרון המנחה** בענישה הוא **עקרון ההלימה**, דהיינו קיומו של יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם ובין סוג ומידת העונש המוטל עליו.

מתחם העונש ההולם

18. בהתאם לסעיף 40ג(א) לחוק, בקביעת מתחם העונש ההולם, על בית המשפט להתחשב בעיקרון המנחה, הוא כאמור **עקרון ההלימה**, ולשם כך יתחשב בית המשפט בפרמטרים הבאים: **הערך החברתי שנפגע** מביצוע העבירה **ומידת הפגיעה** בו, **נסיבות הקשורות בביצוע העבירה**, כמפורט בסעיף 40 לחוק העונשין, **ומדיניות הענישה** הנהוגה [ראו, למשל, ע"פ 2918/13 דבס נ' מדינת ישראל, בפסקה 6 (18.7.2013); ע"פ 8641/12 סעד נ' מדינת ישראל, בפסקאות 18-29 לחוות דעתו של כב' השופט נ' סולברג (5.8.2013); ע"פ 4741/13 מדינת ישראל נ' נעאמנה, בפסקה 13 (10.6.2014)].

19. **גזירת העונש המתאים** - בהתאם לסעיף 40ג(ב) לחוק, בגזירת העונש המתאים לנאשם, רשאי בית המשפט להתחשב בהתקיימות **נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה**, כמפורט בסעיף 40א לחוק.

כמו כן, רשאי בית המשפט להתחשב בשיקולי **הרתעה אישית** (סעיף 40 לחוק) ו**הרתעת הרבים** (סעיף 40ז לחוק), ו**בלבד** שהעונש לא יחרוג ממתחם העונש ההולם.

20. **חריגה ממתחם העונש ההולם** - בהתאם לסעיפים 40ד-ה לחוק, ניתן לחרוג ממתחם העונש ההולם, בין אם לקולה משיקולי שיקום, ובין אם לחומרה משיקולים של הגנה על שלום הציבור.

מן הכלל אל הפרט

מתחם העונש ההולם

21. במעשיו **פגע** הנאשם **במספר ערכים מוגנים** וביניהם: שלטון החוק; אמון הציבור במשטרה ובעובדי הציבור; טוהר המידות של עובדי הציבור; ותקינות המנהל הציבורי.

במקרה דנא **מידת הפגיעה** בערכים המוגנים הנה **משמעותית**, בעיקר לנוכח פניותיו של הנאשם לקזיס בעניין העסקת רעייתו בחברת דן; **אך** היא **אינה גבוהה**, וזאת לנוכח היעדר הידיעה הפוזיטיבית מצדו של הנאשם על-אודות ההתנהלות הקלוקלת בעניין המתנדבים-עובדי חברת דן במשטרה; והכל, כפי שיפורט להלן.

באשר ל**נסיבות הקשורות בביצוע העבירה**, מעשיו של הנאשם אינם מצויים ברף הגבוה של עבירת המרמה והפרת אמונים.

כתב האישום מפרט בעיקר את ניגוד העניינים שבו היו מצויים המתנדבים-עובדי חברת דן ואת הנורמות הפסולות שעל פיהן פעלו המתנדבים וחלק משוטרי אגף התנועה במרחב ירקון, לרבות ההעברה של מידע שהגיע למתנדבים במסגרת התנדבותם לחברת דן והיחס המקל לנהגי דן שביצעו עבירות תנועה.

בסיפא של כתב האישום מתוארים פניותיו של הנאשם לקזיס לשם העסקת רעייתו של הנאשם בחברת דן, כמו גם

הברור שערך הנאשם עם קזיס כאשר נודע לו על הרצון לפטרה.

חלקו של הנאשם במעשה האחרון הוא ברור וחמור: הנאשם פנה באופן אקטיבי לקזיס על מנת שרעייתו תועסק בחברה דן, וכאשר היתה כוונה לפטרה הוא בירר עם קזיס את העניין, קזיס פנה להנהלת החברה וזו המשיכה את העסקתה של רחל.

פניותיו של הנאשם לקזיס בקשר להעסקת רעייתו של הנאשם בחברת דן פגעו פגיעה משמעותית באמון הציבור ובטוהר המידות, במיוחד לנוכח מערכת היחסים הבעייתית בין קזיס לנאשם כקצין אגף התנועה במרחב.

באשר לחלקו של הנאשם במעשים האחרים המתוארים בכתב האישום המתוקן, הנאשם **היה מודע לניגוד העניינים** שבו היו מצויים המתנדבים.

יחד **עם זאת**, במקרה דנן מתקיימות מספר **נסיבות לקולא**. ראשית, קזיס כיהן בתפקידו בחברת דן עוד לפני שהנאשם נכנס לתפקידו כקצין אגף תנועה במרחב ירקון. לאחר מינויו של הנאשם לתפקיד הוא **נכנס אל מציאות קיימת** שנוצרה בתקופה של קודמיו בתפקיד, אשר לא הועמדו לדין כלל. שנית, כתב האישום המתוקן מציין, בסעיף 6, כי **"היה על הנאשם לדעת כי יתכן והמתנדבים פועלים בניגוד לאינטרס הממלכתי"**; וגם בסעיפים 9-11, המפרטים את מעשיהם של המתנדבים ושל חלק מהשוטרים, צוין כי הדברים נעשו **"ללא ידיעתו של הנאשם, על אף שהיה עליו לדעת"**.

חרף הנסיבות המקלות האמורות בעניינו של הנאשם, **מצופה היה מקצין בדרגתו של הנאשם (סני"צ), לוודא כי המתנדבים, אשר מצויים בניגוד עניינים, אינם מעדיפים את האינטרס של חברת דן על פני האינטרס הציבורי** שעליו הם היו מופקדים בזמן התנדבותם במשטרת ישראל.

22. קיימת פסיקה ענפה בעניין הענישה הראויה בגין העבירה של **מרמה והפרת אמונים, ובפסיקה קיים מנעד רחב של עונשים**, כשברי כי כל מקרה שונה ממשנהו וכי כל מקרה נבחן לגופו על פי נסיבותיו הקונקרטיות.

ככלל, כידוע, בית המשפט העליון חזר לא אחת על הצורך בהטלת ענישה מחמירה על הנכשלים בעבירה של הפרת אמונים - ענישה אשר תשקף את הפסול שבעבירה.

ב"כ המאשימה הפנתה לפסיקה אשר בחלקה התייחסה למקרים שבהם העבירה של מרמה והפרת אמונים בוצעה בנסיבות חמורות מנסיבות המקרה דנן ושהם העונש שהושת כלל מאסר בפועל לריצוי מאחורי סורג ובריח: ע"פ 1044/12 סער נ' **מדינת ישראל** (10.12.2012); ע"פ 2144/11 מצא נ' **מדינת ישראל** (20.6.2011); וע"פ (מחוזי ת"א) 71154/06 **משה נ' מדינת ישראל** (13.1.2008).

כמו כן הפנתה ב"כ המאשימה גם למקרים שבהם הושתו עונשים של 4-6 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות, בעיקר כפי שיפורט להלן:

ברע"פ 4732/09 **אלון נ' מדינת ישראל** (10.6.2009) נדחתה בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי, שקיבל את הערעור על חומרת העונש והעמיד את עונשה של המבקשת על 4 חודשי מאסר בעבודות שירות - חלף 5 חודשים. באותו מקרה המבקשת העסיקה, תמורת שכר, את בן זוגה, כקבלן מבצע בבית הספר שאותו ניהלה, וכן העסיקה את ילדיה בקייטנה בבית הספר ואף חיבה את קופת בית הספר בתשלום עבור אמבולנס שהזמינה לביתה.

בע"פ (מחוזי מרכז) 5755-05-08 **מדר נ' מדינת ישראל** (28.6.2009) נדחה הערעור על הכרעת הדין והתקבל הערעור על קולת העונש, כך שעונשו של המערער הועמד על 4 חודשי מאסר בעבודות שירות, חלף עונש של מאסר מותנה, וזאת בגין קבלת פרטים מעובדת ציבור על-אודות נישומים ועשיית שימוש במידע תוך שכנוע הנישומים להשתמש בשירותיו כעורך דין המייצג נישומים מול פקיד השומה. יצוין כאן כי ברע"פ 8288/09 **מדר נ' מדינת ישראל** (8288/09) נדחתה הבקשה לקבלת רשות ערעור.

בע"פ (מחוזי חי') 10075-09-09 **בן עטר נ' מדינת ישראל** (15.4.2010) נדחה הערעור על הכרעת הדין ועל חומרת העונש בן 4 חודשי מאסר בעבודות שירות, שהושת על המערער, קצין משטרה, בגין תקיפה ושימוש לרעה בכוח המשרה ובגין מרמה והפרת אמונים.

בע"פ (מחוזי ים) 28911-06-12 **סבית נ' מדינת ישראל** (7.2.2013) התקבל הערעור על חומרת העונש, כך שעונשו של המערער הועמד על 6 חודשי מאסר בעבודות שירות - חלף 7 חודשי מאסר מאחורי סורג ובריא; וזאת, בגין ירי של כדור קלע ספוג שפגע ברגלו של המתלונן - מפגין בהפגנה בלתי חוקית.

23. לאחר ששקלתי את הפגיעה בערכים המוגנים, את הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה ואת מדיניות הענישה הנהוגה, באתי לכלל מסקנה כי **מתחם העונש ההולם נע בין מספר חודשי מאסר בפועל, שיכול וירוצו בעבודות שירות, לבין 12 חודשים בפועל.**

גזירת העונש המתאים לנאשם

24. לזכות הנאשם אקח בחשבון את העובדה שהוא **נעדר עבר פלילי** וכן כי חרף הקשיים בילדותו, הוא ניהל **חיים נורמטיביים וחיוניים** עד לביצוע העבירה מושא התיק דנן.

יתר על כן, הנאשם תרם מזמנו וממרצו לחברה במשך שנים רבות במסגרת שירותו החיובי והממושך במשטרה; כפי שעולה מתסקיר שירות המבחן ומהמסמכים שהוגשו על ידי ההגנה (**נע/1-נע/13**), הנאשם הוא אדם חיובי שהיה מסור לעבודתו רבת השנים במשטרה.

עוד יש לתת משקל ניכר לכך שהנאשם **הודה** בביצוע העבירה **והביע חרטה** על מעשיו וכן הביע הבנה והפנמה של הפסול שבמעשיו; הודאת הנאשם גם חסכה זמן שיפוטי.

לא למותר לציין את ההשפעה שיש להליך הפלילי על הנאשם ועל בני משפחתו, אשר חייהם השתנו מן הקצה לקצה, כעולה מתסקיר שירות המבחן ומעדותה של אשת הנאשם; וכן את הערכת שירות המבחן כי קיים סיכון נמוך להישנות עבירות דומות בעתיד על ידי הנאשם.

בנסיבות הכוללות של המקרה דנן, העונש המתאים הוא ברף התחתון של מתחם העונש ההולם, דהיינו מספר חודשי מאסר בפועל, שירוצו בעבודות שירות (בהינתן כי כאמור קיימת חוות דעת חיובית של הממונה על עבודות השירות).

סוף דבר

25. סוף דבר, אני מטיל בזה על הנאשם את העונשים הבאים:

א. **4 חודשי מאסר בפועל, שירותו בעבודות שירות**, בהתאם לתנאים שבחוות הדעת של הממונה על עבודות השירות;

ב. **4 חודשי מאסר על תנאי** למשך שנתיים מהיום והתנאי הוא כי הנאשם לא יעבור בתקופת התנאי את העבירה שבה הורשע;

ג. **קנס בסך ₪5,000**, שישולם בחמישה תשלומים חודשיים שווים ורצופים החל מיום 15.1.19, או 30 ימי מאסר אם לא ישולם הקנס במועד. אי-פירעון של אחד מהתשלומים יעמיד את כל סכום הקנס לפירעון מיידי.

על הנאשם להתייצב ביום 7.1.19 עד השעה 09.00 במשרדי הממונה על עבודות השירות במחוז צפון, לתחילת ריצוי עבודות השירות.

זכות ערעור תוך 45 ימים מהיום.

ניתן היום, כ"ז כסלו תשע"ט, 05 דצמבר 2018, במעמד הצדדים.

מרדכי לוי, שופט